

Oldřich NESVADBA: *Sdružení jihočeských výtvarníků v Českých Budějovicích 1925-1950*, Diplomová práce HÚ FF JU, České Budějovice 2007, 167 s., včetně obrazových příloh.

Posudek vedoucího diplomové práce

Diplomant Oldřich Nesvadba si ve své diplomové práci, která nese název *Sdružení jihočeských výtvarníků v Českých Budějovicích 1925-1950*, dal za úkol zachytit problematiku procesu vzniku a vývoje Sdružení v období jeho čtvrt století trvající existence. Autorovým cíle bylo, jak výstižně napsal: „...přiblížit fungování tohoto spolku výtvarníků, který se ustavil v Českých Budějovicích v polovině dvacátých let 20. století. Vzhledem k rozsáhlosti fondu Sdružení bylo mým úmyslem kromě přiblížení okamžiku založení spolku, jak je to popsáno v první kapitole, zachytit výstavní činnost tohoto Sdružení. Domnívám se, že signifikantním znakem jakéhokoliv uměleckého spolku je jeho výstavní, publikační a jiná veřejnosti zpřístupněná činnost spolku či sdružení. Cílem jakéhokoliv podobného uskupení je dostat se do povědomí širší veřejnosti. Za tím účelem je zvyšována právě činnost výstavní, různá publikační, ediční a vydavatelská spolu s činností osvětovou a přednáškovou. Nehledě na to, že pro mnoho členů SJV byla toto příležitost, jak svá díla nejen ukázat, dostat se na stránky tisku, ale v nejlepším případě co nejvíce děl rovněž prodat, aby byla zajištěna obživa a dobré podmínky pro další tvorbu.“ (Úvod, s. 8).

Celá práce je rozčleněna do devíti částí. 1. Úvod (s. 8-12) přehledně hodnotí prameny a literaturu k problematice DP. Ve Státním oblastním archivu Třeboň je uložen fond Sdružení jihočeských výtvarníků (dále SJV). Materiály fondu SJV se tam dostaly až v roce 1958 a moderní inventarizace byla provedena v roce 1969. Diplomant správně upozorňuje, že přes svou obsáhlou není fond úplný, což se projevuje na chybějících výročních zprávách jednatele spolku, které byly za dlouhých 25 let existence zachovány pouze pro 5 let. Proto byl nucen chybějící prameny suplovat zápisy z různých členských či výborových zpráv. Z literatury namohl pro historii spolku použít ani žádnou monografii, neboť nic takového dosud zpracováno nebylo.

Kapitola 2. Založení SJV (s. 13-17) První pokus o ustanovení Sdružení jihočeských výtvarníků je spjat se jmény architekta dr. Ing. Karla Chocholy (1893-1942) a akademického malíře Julia Bouse (1878-1944), kteří vydali 1. března 1922 výzvu k ustavení regionálního zájmového sdružení malířů, sochařů a architektů. Iniciativa ale nenalezla pozitivní ohlas a přinesla pouze uspořádání společné výstavy jihočeských výtvarníků. Ale až o tři roky později konečně dozrály podmínky k dalšímu pokusu, tentokrát již úspěšnému. Den 16. září 1925 se stal datem výzvy ke vzniku sdružení. „Sdružení vázalo by členy poměrem přátelským, hájilo by jejich stavovské zájmy, representovalo by umělce jako celek vůči úřadům, veřejnosti a v neposlední řadě by bylo důležité tím, že prací svojí vychovávalo a informovalo by veřejnost v otázkách uměleckých.“ (s. 14). Následuje kapitola Organizační struktura a historie sdružení (s. 18-29) týkající se organizační struktury a historie sdružení diplomant vycházel z informací, které mu poskytl fond SJV. V následující kapitole 4. Výstavní činnost Sdružení jihočeských výtvarníků (s. 30-87), která se dotýká výstavní činnosti SJV opět posloužil fond, autor navíc vše doplnil dobovým tiskem. Mnoho takovýchto zpráv o SJV bylo archivováno samotnými výtvarníky. Kapitola se dále člení: 4.1 První výstava SJV (s. 30-35), 4.2 Výstavní činnost 1925-1938 (s. 36-60), 4.3 Výstavní činnost 1939-1945 (s. 61-75), 4.4 Poválečná činnost (s. 76-87). Recenze na výstavy SJV byly až do roku 1938 v tisku velmi hojné. Vzhledem k mezinárodní situaci i domácímu vývoji jich postupně ubývalo, či poněkud změnily svou formu. Kapitola 5. Medailonky vybraných členů SJV (s. 88-102) přibližuje: 5.1 Jan Kojan,

malíř třeboňských rybníků (s. 88-95), 5.2 Otto Matoušek, malíř legionář (s. 95-99), 5.3 Otto Birma (s. 99-102). Autor zařadil medailonky tří významných umělců z počátku fungování SJV. Ve výběru byl Jan Kojan, dále Otta Matoušek a jeho celoživotní práce pro Sdružení jihočeských výtvarníků a Otta Birma byl zařazen jako příklad tzv. „zjihočeštělého“ malíře, neboť pocházel ze Smíchova. Kapitola 6. Legionářská historie a SJV (s. 103-119) se skládá: 6.1 První pěší pluk Mistra Jana Husi (s. 103-109), 6.2 Legionářské pomníky (s. 110-119) - 6.2.a Zborovský pomník, 6.2.b Sousolí legionářského plukovníka Švece. Oporou pro předchozí kapitoly byly vlastní ediční počiny SJV v podobě „Práce“, která vycházela v rozmezí let 1934-1941. Kapitola 7. Linie (s. 120-127), která posloužila i pro srovnání vývoje se SJV, zvolili diplomant záměrně, protože správně nechtěl ponechat stranou tento další významný spolek, který se velkou měrou podílel na formování kulturního uvědomování Jihočeska. Správně také připomenul a napsal: „*Navíc se i uvažovalo o spojení těchto dvou spolků, proto by byla chyba alespoň v pár větách toto nezmínit.*“ (s. 11). Každý umělecký spolek je znám různými historkami, které se o jeho členech často vypráví. Kapitola 8. Humorné historky ze života spolkového (s. 128-130) je toho důkazem. 9. Závěr (s. 131-132) je stručnou rekapitulací dosažených badatelských poznatků. Diplomant zde napsal na úplný závěr své DP: „*Z hlediska posouzení smyslu této práce a naplnění jejích cílů lze snad konstatovat, že se v intencích zadání úkolu do jisté míry podařilo nabídnout neotřelý pohled na problematiku Sdružení jihočeských výtvarníků. Způsob tohoto pohledu si nikdy nečinil nárok na vyčerpávající úplnost, nýbrž šlo o přiblížení fungování tohoto postupně sílícího spolku a hlavně o snahu podchytit nejdůležitější činnost, kterou může jakýkoliv výtvarný spolek nabídnout, a tou je činnost výstavní. Jak v průběhu let spolek sílil, zvyšovaly se i jeho ambice, což se projevilo i na zvedajícím se počtu výstav nejen v rodných jižních Čechách, ale postupně i v městě hlavním a dokonce i na Slovensku. Za dvacet pět let vývoje spolku prošla společnost od nadějí po rozpadu habsburské monarchie přes sílící hospodářskou krizi a otřesné zkušenosti válečného běsnění k novým myšlenkám, nejen výtvarným ale i politickým.*“ (s. 131)

Ve své práci autor použil především metodu přímou, kdy na základě nalezených údajů z pramenů popsal situaci a danou skutečnost a zároveň metodu komparativní, kdy usilovně porovnával několik pramenů pro získání pokud možno co nejpřesnějších a nezavádějících údajů. Diplomant se ve své práci dokázal vypořádat s náročností tématu, jeho diplomová práce je přínosná i pro velké množství důležitých, leč mnohdy neprávem opomíjených informací a z toho vystupujících vazeb, vztahů a souvislostí. Důležité je, že obsahuje vlastní pečlivou badatelskou činnost diplomanta, že není jen pouhým historickým a chronologickým přehledem dat, osob, událostí, ale současně přináší své vlastní a osobité hodnocení v uvedené problematice. DP je též svědectvím o autorově zaujetí tématem s následně vyjádřenou snahou o sdělení velkého množství získaných a utříděných poznatků. Za cenné považuji i adekvátní využití obrazového materiálu při zpracovávání DP, který byl zařazen do příloh práce. Oceňuji také autorův systematický postup a cílevědomý přístup v procesu náročného shromažďování archivních materiálů, literatury, výtvarných děl, aniž by se přitom nechal zlákat možnostmi jejich důkladné výtvarného popisu a následného rozboru, a nakonec i při sepisování vlastního textu předkládané práce. Na archivní prameny navazuje i soupis náležitě obsáhlé literatury, včetně dnes již nezbytných internetových stránek. Také v seznamu pramenů a literatury neshledávám žádných nedostatků či chyb. Autorův text a celý výklad je přehledný, plný informací nezbytných pro logické pochopení textu DP. Přínosem jsou zejména četné barevné reprodukce v přílohách, které celou práci velmi vhodně doplňují.

Konstatuji proto, že autor zásady historikova řemesla řádně zvládl, včetně přesně provedeného poznámkového aparátu. Také formální stránka je, vzhledem k stránkovému rozsahu, bez podstatných vad na kráse.

S potěšením předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **výborně**.

České Budějovice 10.8.2007

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Jiří Dvořák'.

PhDr. et PaedDr. Jiří DVOŘÁK, Ph.D.